

2020
themajaar
wonen, zorg en
welzijn

ons

Interview
Yvonne Zonderop:
*'Mensen die geloven,
zijn helemáál niet dom.'*

magazine voor senioren

NUMMER 2 FEBRUARI 2020

— PORTRETTEN —

**KBO'ers vertellen
over het belang van
een lotgenotengroep**

— JAARTHEMA —

**WoonincPlusVitalis
dicht het gat tussen
thuis wonen en
verpleegzorg**

— DOSSIER —

**Een hoortoestel
kan mensen uit een
sociaal isolement
helpen**

Reportage
**Binnenkijken in
het bouwkot van
De Meikevers**

JAARGANG 10 NR. 2 - 2020

Ons is een uitgave van KBO-Brabant en wordt 11 keer per jaar bezorgd bij de 130.000 leden.

Op www.kbo-brabant.nl kunt u de *Ons* laten voorlezen.
ISSN 2211-5277

REDACTIE KBO-BRABANT

Jacqueline Cuppers, Truus Noij, Wilma Schrover

REDACTIEADRES

Postbus 3240, 5203 DE 's-Hertogenbosch
(073) 644 40 66, ons@kbo-brabant.nl

CONCEPT EN REALISATIE

www.mooimag.com, Pauline Mulder (mooi mag.),
Susanne Mullenders (mooi mag.), Marika Ooms

VORMGEVING

Grafisch bureau Brust, Remco Brust,
Michelle Uit de Weerd - Leemkuil, Ilse Vesters

ADVERTENTIES

SGNM, Oscar van den Bosch,
(06) 15 62 29 53, oscar@sgnm.nl

KBO-Brabant draagt op geen enkele wijze
verantwoordelijkheid voor advertenties/bijsluiters in *Ons*.

DRUK EN AFWERKING

Habo DaCosta

LIDMAATSCHAP

Indien u een lidmaatschap bij de KBO in Brabant wilt aangaan of opzeggen, dan kunt u terecht bij het secretariaat van uw lokale KBO-Afdeling. U vindt de adresgegevens op www.kbo-brabant.nl.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder KBO-Brabant daar vooraf van in kennis te stellen. Het toesturen van foto's en teksten impliceert toestemming tot publicatie in *Ons*. Toegestuurde foto's en teksten worden niet automatisch geplaatst.

www.kbo-brabant.nl

www.facebook.com/kbobrabant

[@kbo_brabant](https://www.instagram.com/kbo_brabant)

De derde generatie: het geschenk van de eeuw!

Dit is de prikkelende titel van een belangrijk, recent advies van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving aan de Overheid. Wie vormen die derde generatie en waarom zijn zij een cadeau? Het is bekend dat we in dit land gemiddeld steeds ouder worden en dat we die langere periode, globaal tussen ons 65ste en 80ste levensjaar, nog behoorlijk actief en in relatief goede gezondheid doorbrengen. Dit noemen we de 'derde generatie'. Geleidelijk aan gaat deze fase over in de 'vierde', waarin kwetsbaarheid groter wordt en de behoefte aan zorg en hulp toeneemt. Op welke manier gebruikt deze derde generatie deze nieuwe ruimte, dit cadeau?

In de periode vlak na de pensioendatum gaan de meesten van ons, aldus het rapport, genieten van onze vrijheid: geen verplichtingen meer, geen baas, eindelijk doen wat we zelf leuk vinden. Kortom, een verlangen naar autonomie. Geleidelijk aan wordt deze fase opgevolgd door een tweede fase waarin steeds sterker het verlangen groeit om samen met anderen leuke, zinvolle dingen te doen: vrijwilligerswerk, hobby's of zorg voor kleinkinderen. Stilletjes aan groeit toch weer de behoefte aan activiteiten die ertoe doen, waarmee het leven (opnieuw) betekenis krijgt, die een reden vormen om 's morgens voor op te staan. In Nederland groeit een generatie die gemiddeld langer vitaal en actief is. Een generatie waarvoor weliswaar autonomie belangrijk is, maar die geleidelijk aan ook meer behoefte krijgt ergens bij te horen en dingen te doen die zinvol zijn, die ertoe doen, voor jezelf of voor anderen. Het is aan de samenleving, met name ook de seniorenbonden, op welke manier we dit cadeau zó kunnen benutten dat het past bij de behoefte van deze nieuwe ouderen. Eerlijk gezegd, we zijn er al langer mee bezig, het is de kern van KBO-Brabant.

Ten slotte nog dit. Niet iedereen krijgt de mogelijkheid van een derde levensfase, zoals in het rapport staat. Velen worstelen ook al vroeg met problemen als gezondheid, inkomen of eenzaamheid. Zo heeft KBO-Brabant recent afscheid moeten nemen van zijn

beleidsmedewerker Wim Kop, een paar weken vóór zijn pensioen. In zijn interview in de vorige *Ons* was geen opstandigheid, teleurstelling of rancune te bespeuren over zijn naderend einde, maar acceptatie: 'Het is zoals het is', zei Wim. Groots!

Leo Bisschops, voorzitter

10

LEVEN

20/ *KBO Haagse Beemden*
bezoekt het bouwkot van
carnavalsvereniging De Meikevers

38/ *Drie KBO'ers over hun*
lotgenotengroep: 'We weten wat de
ander voelt'

6

24

MENSEN

10/ *Yvonne Zonderop:*
'Het christendom is een enorm
ingenieus stelsel van zingeving'

24/ *Directeur Pascale Bartels*
van *WoonincPlusVitalis:*
'We bieden één klantcentrum voor
informatie en praktische hulp bij woon-
en zorgvragen'

ONS BELANG

16/ *Hoofd audiologie Angelique*
de Wit: 'De sociale gevolgen van
slechthorendheid kunnen enorm zijn'

32/ *Hoe veilig is*
internetbankieren? Onderzoeks-
journalist Art Huiskes zoekt het uit!

43/ *1 juli komt er een nieuwe*
Donorwet: 5 vragen over
orgaandonatie

16

38

ELKE MAAND

- 06/** Schrijf ons!
- 09/** Fotoalbum
- 14/** Belastingadvies
- 30/** Ons kloppend hart
- 36/** Ontspanning
- 45/** Onsje geluk
- 51/** Op zoek naar
- 53/** Ledenvoordeel
- 57/** Puzzel

Verhalen, brieven en berichten
die ons bezighouden

**WIN EEN
SMARTPHONE!**

**KBO-leden die
zich vóór
1 maart 2020
inschrijven voor de
nieuwsbrief van Ons
Ledenvoordeel, maken kans op een
Fysic smartphone ter waarde van
239 euro. Ons Ledenvoordeel geeft
drie exemplaren weg!**

Als lid van KBO-Brabant profiteert u via Ons Ledenvoordeel van interessante aanbiedingen en voordelen die het leven makkelijker, veiliger, gezonder, goedkoper en leuker maken.

Met de 4G Smartphone Fysic F101 kunt u eenvoudig bellen, appen, internetten en fotograferen. Alle functies zijn via het touchscreen te bedienen, met grote en duidelijke afbeeldingen, letters en cijfers.

Voor meer info en inschrijven gaat u naar:

www.onsledenvoordeel.nl/nieuwsbrief

(De drie prijswinnaars krijgen persoonlijk bericht in de eerste week van maart).

doe mee!

Reageren op artikelen
in *Ons*? Stuur uw reactie
naar KBO-Brabant,
t.a.v. redactie *Ons*,
Postbus 3240, 5203 DE
's-Hertogenbosch.

Mailen kan ook:

ons@kbo-brabant.nl

Vergeet niet uw naam,
adres en woonplaats
te vermelden.

BRABANTS VOOR GEVORDERDEN!

Hoe goed
bent u thuis in het
Brabantse dialect?
Weet u bijvoorbeeld
wat onderstaande zin
betekent?

**Da ge bedankt
zèt dè witte
war!**

*Dat je bedankt bent,
dat weet je toch*

Wim Kop overleden

Op 10 januari 2020 is onze Wim Kop helaas overleden. Onlangs stond hij nog in de eerste uitgave van de *Ons* van dit jaar, waarin hij vertelde over zijn laatste bezoek aan ons kantoor en besloot met de woorden: 'Het is zoals het is.' We moesten het al anderhalf jaar zonder hem stellen als collega, plaatsvervangend directeur, beleidsmedewerker, probleemoplosser, ondersteuner en projectleider, maar nu voortaan ook als dierbare vriend. We zullen hem missen. Onze gedachten gaan uit naar zijn grote liefde, zijn vrouw Maria Teresa, en naar de familie.

Waar is de wc?

In januari is in de *Ons* al aandacht besteed aan het grote probleem van te weinig toegankelijke openbare toiletten. Het kan er zelfs toe leiden dat mensen niet meer op pad gaan. Hier moet iets aan gedaan worden.

KBO-Brabant werkt samen met I4NATURE - een coöperatie die een podium biedt aan jongeren - om aandacht te vragen voor het tekort aan openbare toegankelijke toiletten. In 2020 gaan we hierover in gesprek met gemeentelijke en provinciale besluitvormers. Als ludiek opstapje maken we reuring met een carnavalslied! Ongetwijfeld hoort u het lied tijdens carnaval. Op onze website kunt u hiervan een filmpje zien tijdens de carnavalsdagen.

Dure bellijnen

Mevrouw Voorwald uit Eersel kwam bij de redactie van *Ons* met een waarschuwing voor onze leden. Onlangs belde zij met KPN om een telefoonnummer van het GAK op te vragen. Dit deed zij via een lijn die 1 euro per minuut kost. KPN verbond haar door met het GAK, via diezelfde lijn. Ondertussen moest ze heel lang wachten voordat ze iemand aan de lijn kreeg. De rekening die ze later kreeg bedroeg 44 euro aan belkosten! Mevrouw Voorwald neemt haar verlies, maar waarschuwt via deze weg graag anderen voor het gebruik van dergelijke dure lijnen.

Telefonisch mondzorgadvies

In februari 2020 is het mogelijk om op woensdagmiddag te bellen met ouderentandarts Peter de Goede. Hij maakt zich hard voor betere mondzorg voor ouderen, vooral voor mensen met dementie. In de *Ons* van januari vindt u een interview met hem. De Goede staat telefonisch mensen te woord die vragen hebben over hun mondverzorging en gebit. U kunt uiteraard ook bellen met vragen over de mondzorg van uw ouders of naasten.

KBO-leden kunnen op woensdagen in februari bellen met (073) 303 64 44 tussen 13.30 uur en 14.30 uur.

50.000
boeken in 30
verschillende
categorieën vindt
u op de boeken-
en platenbeurs in
de St. Odaschool
in Sint-Oedenrode
op zaterdag 15
en zondag 16
februari.
De opbrengst
van de beurs
gaat naar de
Stichting Behoud
Martinuskerk.

Voorspelling komt uit

Twee jaar geleden schreef ik over de glazen bol, waarin ik de toekomst probeerde te zien. Wat ik toen zag, wordt nu werkelijkheid. Het gaat nu hard achteruit met mijn man. Acht jaar nadat de diagnose werd gesteld zijn we op het punt gekomen dat we de moeilijkste beslissing tot nu toe moeten nemen. Het moment dat het thuis niet meer gaat is daar. Wat niet wil zeggen dat hij geen goeie dagen heeft, liever gezegd goeie momenten. Maar zijn gedrag is onvoorspelbaar en wisselend. Hij is vriendelijk en lacht voortdurend, om een uur later hevig verzet te tonen. Dat zijn meestal de momenten dat hij verzorgd moet worden. Douchen en omkleden vragen om engelengeduld. Dwingend optreden helpt al helemaal niet. Maar dat weet iedereen die ervaring heeft in de dementiezorg. De naaste omgeving helpt zo goed mogelijk. Het blijft altijd moeilijk om niet te vroeg of te laat voor opname te kiezen. En je bent ook afhankelijk van wachtlijsten. Maar wachten tot ik zelf instort is ook niet verstandig. Dan ben ik straks zelf afhankelijk van mantelzorg! Mijn man staat al lang ingeschreven voor een kleinschalige voorziening in ons eigen dorp. De beste oplossing van alle slechte. Ik hoop dat er een kamer op de begane grond vrij komt, zodat hij naar buiten kan. Intussen is, geheel volgens de procedure, de indicatie afgegeven voor opname in een gesloten instelling. Men zegt: 'Hij zal er wel wennen.' Wennen, dat niet. Hij zal het ondergaan.

'We zijn op het punt gekomen, dat we de moeilijkste beslissing tot nu toe moeten nemen'

Horendol van ergernis

‘Sommige energiemaatschappijen willen met geweld klanten werven. Dit doen zij zonder aanzien des persoons via een mail of aan de deur. Vooral oudere mensen zijn hiervan de dupe. Ik wil hen waarschuwen’, vertelt de heer Mutsaers uit Berkel-Enschot.

‘Belt een energiemaatschappij met een onduidelijke naam? Gooi dan de hoorn op de haak’, zo luidt het advies van de heer Mutsaers. Als ondernemer werkte hij altijd op basis van goed vertrouwen, eerlijkheid en ‘afpraak is afspraak’. Deze mentaliteit is tegenwoordig ver te zoeken, vindt hij. Jaren nam hij naar tevredenheid elektriciteit en gas af bij een gerenommeerde energieleverancier. Het bedrijf werd overgenomen en de service zou hetzelfde blijven. ‘Na anderhalf jaar was de goede service in rook opgegaan. Ik kon niemand meer rechtstreeks bereiken met mijn vragen. Het was één grote puinhoop. Toen begon mijn zoektocht naar een alternatief. Het probleem aan het eind van ieder verkooppraatje was, dat ik nooit

een rechtstreeks telefoonnummer kon krijgen. Zij konden mij wel bellen, maar ik kon degene die mij het contract wilde verkopen nooit terugbellen. Daar hield het verhaal voor mij iedere keer op’, verzucht hij.

Na meerdere slechte ervaringen zag de heer Mutsaers de advertentie in het blad *Ons van KBO-Brabant*. ‘Ik had jaren eerder moeten bellen’, lacht hij. Met alle ervaring die hij reeds had, nam hij de telefoon ter hand en belde met Energiebesteding, de partner van KBO-Brabant: ‘Hoe is het met de service? Kan ik u persoonlijk bellen met al mijn vragen? Word ik teruggebeld? Helpt u mij met overstappen? Mailt u mij ter bevestiging?’ Alle vragen werden positief beantwoord en afspraak was afspraak. Het energiecontract werd correct en netjes afgehandeld. ‘Ik ben zeer tevreden over de werkwijze van Energiebesteding en wil een compliment maken aan de medewerkers: kennis van zaken, eerlijk advies, servicegericht en ze bellen en mailen altijd terug. Energiebesteding biedt blijvend scherpe tarieven voor stroom en gas en ik ontvang een eerlijk voorstel voor mijn persoonlijke situatie. Ik heb mijn contract weer verlengd voor drie jaar.’ ■

‘Alle vragen werden positief beantwoord en afspraak was afspraak’

Meer informatie

ONS Energievoordeel
van KBO-Brabant
Klantenservice:
(085) 486 33 63
E-mail
**klantenservice@
onsledenvoordeel.nl**

Lezers delen een foto van een memorabel moment met *Ons*

1952: De reünie

De foto's zijn van de eerste twee klassen op de Lagere Meisjesschool St. Jozef in Rijen. Door de geboortegolf na

1945 waren we met veel, in elke klas zaten veertig meisjes. Dat kwam ook doordat de gezinnen heel groot waren, men had vaak wel acht, negen of tien kinderen. In het speelkwartier deed iedereen mee aan de kringspelen, dus we kenden ook de andere klas heel goed. In de klas zaten we met z'n tweeën op een bankje achter onze lessenaar. Boven op de lessenaar zat een schuifje met een inktpot eronder. Daar doopten we onze kroontjespen in. Natuurlijk begon de dag met een gebed

'Er was niet veel aandacht voor het individu, maar dat heb ik niet gemist'

en gingen we elke maand biechten in de kerk. We deden allemaal tegelijk de eerste communie, alle meisjes uit de twee eerste klassen en dan nog de jongens, die op de Lagere Jongensschool zaten. Een mooie tijd, ik herinner me dat ik op een fijne manier opging in de grote groep. Er was niet veel

aandacht voor het individu, maar dat heb ik helemaal niet gemist. April dit jaar hebben we een reünie met deze eerste twee klassen uit 1952. Dat is onze vierde reünie, en het is geweldig dat juffrouw Teeuwers er na 68 jaar nog steeds bij is. In de tijd van de foto kwam ze net

van de kweekschool als negentienjarige. Het is ook leuk om al die oudere dames weer te zien op 4 april.' ■

TRUUS NOIJ (1945)

Als zevenjarige ging Truus Noij naar de Lagere Meisjesschool in Rijen. Als volwassene kijkt ze met veel plezier terug op die tijd vol saamhorigheid. Samen met drie andere dames organiseert ze nu, 68 jaar na dato, voor de vierde keer een reünie. Ingewikkeld? 'Welnee! We hebben uitnodigingen per e-mail gestuurd en dat was het. Maar misschien hebben we toch niet iedereen kunnen bereiken.' Daarom dames: e-mailen kan nog, naar annemarienvanmierlo@gmail.com

Uw foto?

Heeft u een bijzondere foto die u met *Ons* wilt delen? Stuur een e-mail met toelichting naar ons@kbo-brabant.nl *Ons* behoudt zich het recht voor uw reactie te bewerken en/of in te korten. De foto die u instuurt, ontvangt u uiteraard retour.

A close-up portrait of Yvonne Zonderop, a woman with short, wavy blonde hair and blue eyes, smiling warmly. She is wearing a red jacket over a dark blue top and a gold chain necklace. The background is a plain, light grey.

interview

YVONNE ZONDEROP:
'Mensen die geloven,
zijn helemáál niet dom'

Bijna geruisloos hebben miljoenen Nederlanders in een paar decennia de Rooms-Katholieke Kerk verlaten. Wie nog wil geloven, moet dat maar achter de eigen voordeur doen. Schrijfster Yvonne Zonderop vindt dat we met die ontwikkeling heel wat méér zijn kwijtgeraakt dan alleen het klemmende korset van de kerk. Ze ziet, met name bij jongeren, een 'verrassende comeback' van religie.

tekst Berber Bijma / beeld Bob Bronshoff

Sinds ze twee jaar geleden haar boek *Ongelofelijk* uitbracht, kreeg Yvonne Zonderop 'tientallen, zo niet honderden' verzoeken om over haar boek te komen vertellen. Ze beschrijft daarin hoe Nederlanders massaal - maar tegelijk vrij onopvallend - stopten met naar de kerk gaan, hoe geloof in Nederland een privézaak werd en hoe jongeren nu soms constateren dat ze 'iets' missen dat hun leven richting en betekenis geeft. Maar al te vaak krijgt ze reacties van opluchting van mensen die enorm blij zijn met de steun uit onverdachte hoek: een Amsterdamse schrijfster die zegt dat mensen die geloven helemaal niet gek of dom zijn. 'Dat geeft veel mensen blijkbaar toch een fijn gevoel.' En terecht, vindt ze. 'Van de hele wereldbevolking is 85 procent gelovig. Wie zou durven beweren dat die allemaal dom zijn? Het christendom is een enorm ingenieus stelsel van zingeving en nog steeds de snelst groeiende godsdienst ter wereld. Mensen die geloven, zijn helemáál niet dom.'

Biechten bij de kapelaan

Zonderop groeide op in Den Haag en Rijswijk. Tot ergens in haar tienerjaren

kwam ze regelmatig in de kerk, meestal met haar vader en broertje. 'Mijn moeder bleef vaak thuis. Pas later heb ik begrepen dat dat was vanwege haar slechte ervaringen bij de nonnen.' Het beeld van misvieringen in de jaren vijftig en zestig, zoals het haar is bijgebleven: 'Drie mannen in kazuifels in de verte. En wierook.' Met haar hele schoolklas moest ze soms biechten bij de kapelaan. 'Ik herinner me nog hoe het licht door de gebrandschilderde ramen viel op het raster tussen mij en de kapelaan. Ik verzon vaak iets: dat ik koekjes had gegapt of mijn broertje geplaagd. Mijn idee van de kerk was toen al: het maakt niet uit of je er iets van meende, als je maar het juiste dééd. Mensen in mijn omgeving waren ook zelf niet zo geïnspireerd dat ze op een kind konden overbrengen wat het geloof inhield. Geloof was een kwestie van gewoonte, conventie.' De tijd dat ze met haar vader en broertje voortijdig de kerk uitsloopte om op tijd thuis te zijn voor *Sport in Beeld*, dat haar vader niet wilde missen, was het begin van het einde. 'Op een gegeven moment gingen we niet meer.'

Tranen

Jarenlang moest Zonderop niets hebben van kerk en geloof. 'Ik herinner me dat ik met mijn toenmalige vriendje een keer stampvoetend de Sint Pieter in Rome heb verlaten, boos over zo'n enorm pronkerige inrichting, die naar mijn idee totaal niet paste bij wat Jezus voorstond.' Langzamerhand kwamen er toch vragen naar boven. Alleen al de vraag wat haarzelf nu zo emotioneerde bij het zien van religieuze kunstwerken. De tranen liepen haar bijvoorbeeld over de wangen toen ze in Boedapest voor het werk van El Greco stond. 'Kunstuitingen die naar de Bijbel verwezen, raakten me.' Ze sprak erover met verschillende mensen en begon een openbare briefwisseling met Stephan Sanders, een collega-journalist »

WIE IS YVONNE ZONDEROP?

Yvonne Zonderop (1955) is zelfstandig auteur en gespreksleider. Daarnaast heeft ze diverse bestuurs- en adviesfuncties, zowel in de journalistieke wereld als daarbuiten. Ze schrijft onder meer voor *De Groene Amsterdammer*. Eerder werkte ze voor de *Volkskrant*, als parlementair journalist en later als adjunct-hoofdredacteur. Haar boek *Ongelofelijk, over de verrassende comeback van religie* (2018) beleefte inmiddels zijn negende druk. Eind 2019 won ze de Spaanprijs, een tweejaarlijkse prijs die wordt toegekend aan iemand die op 'opmerkelijke wijze' een artistieke of publicitaire bijdrage heeft geleverd aan het bijbelse, geestelijke of kerkelijke leven in Nederland. Yvonne Zonderop is getrouwd en heeft twee kinderen. Ze woont in Amsterdam. Meer informatie op www.yvonnezonderop.nl

die ongeveer gelijktijdig meer en meer gefascineerd raakte door religie. 'Die briefwisseling heeft veel opzien gebaard. We merkten dat we op een taboe botsten. Veel vrienden van mij waren stomverbaasd: "Yvonne is in de Heer!" Dat was overigens helemaal niet het geval. Stephan is wel gelovig geworden, ik had die behoefte niet. Ik wilde vooral onderzoeken waar mijn eigen gevoeligheid voor religieuze thema's vandaan komt en hoe wij als ontzuilde maatschappij omgaan met religie. Het ging mij niet om mijn persoonlijke verhaal, maar om vragen als: hoe kan het dat miljoenen mensen de kerk hebben verlaten, zonder dat daar - vooral onder katholieken - iemand een vraag bij heeft gesteld? Waarom is Nederland sneller en verder gesecculariseerd dan omringende landen? Waarom is 85 procent van de wereldbevolking wél religieus? Waarom zijn we zo bang voor moslims? Waarom doet iedereen alsof je gek bent als je religie serieus neemt?' Dit soort vragen was de basis voor een serie interviews in *De Groene Amsterdammer* en vervolgens de basis voor haar boek. 'Ik realiseerde me dat het christendom in mij zit. Het christendom is niet alleen een persoonlijk geloof, maar ook een cultuur van muziek, teksten, rituelen, opvattingen en waarden. Het is bijvoorbeeld niet toevallig dat alle landen die een democratische rechtsstaat hebben, landen zijn met een christelijke achtergrond. De gedachte dat elke stem even zwaar telt, of je nu dik of dun, arm of rijk bent, komt uit het christendom. De apostel Paulus schreef al: ieder mens is gelijk in God. Zo diep is die christelijke erfenis dus in onze cultuur verankerd.'

Jongeren missen iets

Dat de beklemming van de verzuiling is verdwenen, is alleen maar goed, vindt Zonderop. 'We zaten vast in de eigen cocon. Katholiek zijn was vooral: naar

de katholieke slager gaan, meer nog dan: ergens in geloven.' Maar ze vindt het jammer dat veel mensen het christelijke geloof alleen maar associëren met die beklemming - 'je mag dit niet, je mag dat niet' - en niet met de rijke inspiratie en traditie die het biedt. Die inspiratie en traditie zijn met de ontzuiling ook uit beeld geraakt, merkt ze in gesprekken met jongeren. 'Jonge mensen missen iets. Hun probleem is dat ze verantwoordelijk worden gemaakt voor hun eigen geluk. Ze verdrinken in de vrijheid die ze krijgen. Ze zien een wereld waarin iedereen doet wat hij wil en een planeet die dat niet aankan. Klimaatactiviste Greta Thunberg staat voor mij symbool voor een generatie die een hoger doel wil dan individuele vrijheid voor iedereen.' De Vlaamse psychiater Dirk de Wachter, die overal volle zalen trekt, constateert ook dat gemis en ook hij legt het verband met de ontzuiling, zegt Zonderop. 'De essentie van het christendom is dat we worden gezien. Dat biedt troost in moeilijke tijden. Maar vandaag de dag krijgt iedereen om aandacht op Facebook en Instagram, omdat het niet meer vanzelfsprekend is dat we worden gezien. We kunnen steeds moeilijker omgaan met tegenslag, en vergeving is een moeilijk begrip geworden. Met het afscheid van het geloof en het sociale aspect van de kerk ontzeggen we onszelf met andere woorden ook heel veel wijsheid.'

Rijkdom doorgeven

Voor veel mensen zijn kerk en geloof één geworden. Wie afscheid nam van de kerk, nam ook afscheid van het geloof. Andere sociale verbanden, zoals verenigingen, hebben dat gat maar voor een deel kunnen vullen, stelt Zonderop. 'Zij vormen wel een sociale gemeenschap, maar hebben niet de verwijzing naar het bovennatuurlijke, dat bij uitstek zingevend is. Bovendien hebben allerlei soorten sociale verbanden

niet de rijke traditie en cultuur die het christendom ons biedt. Het zou mooi zijn als oudere generaties - gelovig of niet - die cultuur tóch doorgeven, nu die in het publieke domein bijna niet meer te vinden is. We zitten nu in een bijzondere fase. Organisaties die nog voortkomen uit de verzuiling, zoals KRO/NCRV of het CDA, beroepen zich niet meer onvoorwaardelijk op de christelijke traditie. Anderzijds zijn er populistische politici die zich de West-Europese christelijke cultuur toe-eigenen, maar dan vooral om zich af te zetten tegen moslims. Thierry Baudet noemt zichzelf bijvoorbeeld nadrukkelijk "cultuurchristen". Dat doe ik heel bewust óók. Ik denk dat het goed is dat iedereen die de waarde van het christendom ziet, zich daarover uitspreekt en zegt: dit is ook mijn geschiedenis. Anders denkt een jonge generatie nog dat politici als Wilders of Baudet de vertegenwoordigers zijn van ons rijke

christelijke gedachtengoed.' Het is aan de mensen die waarde hechten aan die traditie om daar iets over te vertellen aan volgende generaties - voordat anderen ermee vandoor gaan. Ik merk dat dat moeilijk is, door de pijn van de verzuiling en doordat religie in ons land - veel meer dan in bijvoorbeeld Groot-Brittannië of Duitsland - een onderwerp is geworden voor achter de eigen voorkeur. Als die verlegenheid blijft overheersen, moet de nieuwe generatie het geloof misschien wel opnieuw uitvinden. Dat het christendom zou verdwijnen, vind ik - letterlijk - ongelofelijk. Dat zal denk ik ook niet gebeuren, als je ziet hoe hard het wereldwijd groeit.'

Laveren tussen geloof en ongelooft

Wat gelooft ze zelf eigenlijk? Die vraag wordt haar vaak gesteld. 'Om een boek te kunnen schrijven over de comeback van religie, heb ik natuurlijk veel nagedacht over hoe ik er zelf in sta. Ik denk dat ik wel een spiritueel persoon ben, maar ik geloof niet dat er een werkelijkheid is buiten de onze om - daarom noem ik mijzelf ongelovig. Religie zie ik als een uiting van de diepe menselijke behoefte om bezig te zijn met de grote vragen van het leven: waarom is het leven eindig, hoe moet ik denken over goed en kwaad, hoe verhoud ik mij tot anderen? Of je er, bij het nadenken over die vragen, vanuit gaat dat er een God bestaat of juist niet, is voor mij niet zo relevant. Als ik dat uitleg, zeggen mensen vaak tegen mij: dat komt ongeveer overeen met hoe ik geloof. Wat ik ongelovig noem, is voor anderen dus gelovig. Ik denk dat miljoenen Nederlanders op die manier laveren tussen geloof en ongelooft. Maar religie is voor mij méér dan het geloof in God. Religie gaat ook over cultuur, traditie, kunst en - heel belangrijk - waarden. Juist daarom noem ik mij cultuurchristen en vind ik dat ik ook als ongelovige heel goed kan opkomen voor het belang van religie.' ■

Ongelofelijk

In haar boek *Ongelofelijk* beschrijft Yvonne Zonderop de recente geschiedenis van ontzuilend Nederland, aan de hand van persoonlijke ervaringen. En ze constateert dat religie zich niet zomaar laat wegpoetsen; millennials verdiepen zich juist steeds meer in religie en spiritualiteit en religie vormt een bron van inspiratie voor nieuwkomers uit alle windstreken.

www.yvonnezonderop.nl

Deze rubriek gaat over veranderingen op het gebied van belastingen. De tekst is mede tot stand gekomen door de Projectgroep Belastingen van KBO-Brabant.

Wijziging huurtoeslag per 1 januari 2020

Op 1 januari 2020 zijn de regels omtrent de huurtoeslag gewijzigd. Naar schatting komen door de veranderingen 115.000 méér huishoudens in aanmerking voor huurtoeslag. Daartoe behoort uw huishouden wellicht ook.

Huurtoeslag is een tegemoetkoming in de huurkosten voor huishoudens die veel huur betalen in verhouding tot hun inkomen. De hoogte van de huurtoeslag is afhankelijk van de huurprijs en het inkomen en vermogen van toeslagpartners of medebewoners. Vóór 1 januari 2020 gold voor het verkrijgen van huurtoeslag een harde inkomensgrens. Boven die grens had men nooit recht op huurtoeslag. Die grens is op 1 januari 2020 komen te vervallen.

Proefberekening

Wilt u weten of u in aanmerking komt voor huurtoeslag? Maak dan een proefberekening op de website van de Belastingdienst of vraag hulp van een belastinginvalhulp via een KBO-Afdeling bij u in de buurt. Het is ook verstandig om hulp te vragen als uw partner overlijdt en hij of zij de huurtoeslagontvanger was. In dat geval kunt u ook bellen met de

BelastingTelefoon voor nabestaanden: 0800 235 83 54 (gratis) of contact opnemen met een belastinginvalhulp van uw KBO-Afdeling. ■

Uitleg termen

Toeslagpartner: hebt u een echtgenoot of een geregistreerde partner? Dan is die persoon uw toeslagpartner. Maar ook iemand anders die op uw adres ingeschreven staat, kan (in bepaalde situaties) uw toeslagpartner zijn.

Medebewoner: een medebewoner is iemand die deel uitmaakt van uw huishouden en die op hetzelfde adres is ingeschreven bij de gemeente. Bijvoorbeeld uw kind, een ouder of iemand anders die bij u woont. Een medebewoner telt alleen voor de huurtoeslag mee, en niet voor andere toeslagen.

Kijk voor meer informatie over toeslagen op www.belastingdienst.nl/toeslagen

AAN SLECHTHORENDHEID IS HEEL VEEL TE DOEN

De vooroordelen zijn er volop: met een hoortoestel zie je er bejaard uit, die 'banaan achter het oor' fluit de hele tijd, of zelfs: hoortoestellen maken je oor lui. Angelique de Wit, hoofd audiologie bij Specsavers, doet niets liever dan deze vooroordelen bestrijden. Ze ziet al jaren, ook in haar eigen familie, wat een hoortoestel kan betekenen voor slechthorenden én hun omgeving. 'Mensen komen ineens uit hun isolement.'

‘Veel mensen beginnen niet of veel te laat aan een hoortoestel. Dat is zó jammer’, zegt Angelique de Wit. De woorden komen uit de grond van haar hart. Het is niet helemaal toevallig dat ze voor een opleiding tot audicien koos, vertelt ze halverwege het gesprek. ‘Ik ben een van een vierling. Een van mijn vierling-zussen is op haar negentiende slechthorend geworden door een ongeval. Pas rond haar dertigste was ze eraan toe om een hoortoestel te gaan dragen. Ik heb van dichtbij gezien wat het betekent als je slechthorend bent en daardoor niet “gewoon” mee kunt doen.’

Zonde

De Wit is hoofd audiologie bij Specsavers. Dat bedrijf bracht eind vorig jaar een rapport uit over de sociale gevolgen, de impact en de kosten van leeftijdsgerelateerde slechthorendheid in Nederland (zie kader ‘Slechthorendheid in cijfers’). In eerdere functies had ze regelmatig contact met slechthorenden en hun families. ‘Mensen die slechthorend worden, worden onzeker, soms argwanend. Ze lachen mee om grapjes die ze eigenlijk niet hebben verstaan. Uiteindelijk blijven ze vaak weg bij feestjes en bijeenkomsten. Hun wereld wordt steeds kleiner. Doordat ze minder horen, wordt hun verstandelijk functioneren minder geprikkeld en gaat het sneller achteruit. Daardoor kán slechthorendheid zelfs bijdragen aan beginnende dementie.’

Tegelijk denkt de omgeving soms onterecht aan dementie, juist omdat een slechthorende zich terugtrekt. ‘Mensen belanden soms bij de geriater, omdat de partner zegt: “Mijn partner begrijpt me niet, trekt zich terug en reageert niet of

raar als ik iets zeg. En dan kan het zijn dat er niets anders aan de hand is dan slechthorendheid. Zó zonde.’

Hoe eerder, hoe beter

Aan slechthorendheid is namelijk ontzettend veel te doen, zegt De Wit. En belangrijk daarbij is: hoe eerder je begint met het ‘revalideren’ van het gehoor, hoe groter op de lange termijn het positieve effect is. ‘Mensen die te lang wachten met het gebruiken van een hoortoestel, vinden het steeds moeilijker om aan een hoortoestel te wennen. Als ze na lange tijd dan toch een hoortoestel nemen, vinden ze alle geluiden te hard en zetten ze hun toestel heel zacht. Met als gevolg dat ze nog heel veel missen.’

Dat het oor ‘lui’ wordt van een hoortoestel, is echt een fabel, zegt De Wit. Gehoorverlies is namelijk in heel veel gevallen onomkeerbaar, waardoor het gehoor alleen met een hulpmiddel verbeterd kan worden. ‘Er zijn ook mensen die willen beginnen met een hoortoestel aan één kant. Dat is heel onverstandig, want dan raakt je gehoor helemaal uit balans. Het is bovendien gevaarlijk, want je hoort bijvoorbeeld auto’s van de verkeerde kant aankomen.’

Slechthorendheid kan veroorzaakt worden door een beschadigd middenoor. Dan is versterken een goede oplossing. Vaker echter zit het probleem áchter het middenoor, in het slakkenhuis. De Wit: ‘Dan is niet zozeer het volume, maar de verwerking van geluiden het probleem. Het is dan net of je de hele dag het spelletje galgje doet: per woord versta je een paar letters en de rest moet je zelf invullen. Heel vermoeiend. Bij deze vorm van gehoorverlies zit de oplossing in het versterken van spraak en het onderdrukken van geluiden uit de omgeving. De nieuwste hoortoestellen zijn daar ontzettend slim in.’

WIE IS ANGELIQUE DE WIT?

Angelique de Wit (45) is hoofd audiologie bij Specsavers. Ze is opgeleid als logopedist en akoepedist (gehoordeskundige). Ze heeft gewerkt als audicien en werkte eerder bij Siemens Audiologie Techniek (tegenwoordig Sivantos) en Sonova. Sinds 2018 werkt ze bij Specsavers.

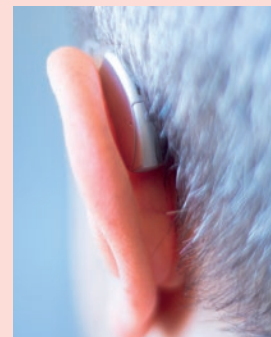

Niet wat het was

Een hoortoestel is niet vergelijkbaar met een bril, waarschuwt De Wit. 'Met een bril zie je in veel gevallen net zo veel als iemand met goede ogen. Met een hoortoestel wordt je gehoor niet weer wat het was. Feestjes blijven bijvoorbeeld een uitdaging, al zijn daar ook slimme oplossingen voor zoals een richtmicrofoon die je voor degene kunt zetten met wie je spreekt. Het blijft belangrijk om mensen te vragen langzamer te spreken - niet zozeer luider - en om niet tegen het licht in met mensen te spreken, zodat je de beweging van hun mond ook goed kunt volgen. Het allerbelangrijkste is: zég gewoon dat je een hoortoestel draagt.' De Wit heeft wat dat betreft gemengde gevoelens over de nieuwste hoortoestellen, die helemaal in het oor of bijna onzichtbaar achter het oor gedragen kunnen worden. 'Prachtige oplossingen op zich, maar als mensen niet aan je zien dat je slechthorend bent, kunnen ze er ook geen rekening mee houden.'

Uit het isolement

De Wit heeft vaak gezien wat slechthorendheid betekent in het leven van mensen, maar óók hoe het gebruik van een hoortoestel daar verandering in kan brengen. 'Mensen komen ineens uit hun isolement. Bewoners van een verzorgingshuis gaan ineens weer naar de koffietafel. Irritatie en misverstanden tussen partners zijn uit de wereld. Mensen durven weer naar bijeenkomsten toe. Soms is de omgeving nog blijer met het hoortoestel dan de slechthorende zelf, want die had er misschien nog niet zo'n last van. Ik heb wel mensen gehad die huilend van blijdschap bloemen kwamen brengen. Zo extreem is het niet altijd natuurlijk, maar het laat wel zien wat de sociale gevolgen van slechthorendheid kunnen zijn. Juist daarom is het zo belangrijk er op tijd iets aan te doen. Een eerste hoortest is altijd gratis, en bij vrijwel alle audiciens is het ook gratis om een paar weken een hoortoestel te gebruiken. Probeer het gewoon.' ■

SLECHTHORENDE-HEID IN CIJFERS

- 2,6 miljoen Nederlanders hebben last van slechthorendheid die in de loop van hun leven is ontstaan ('leeftijdsgelateerd').
- Van hen hebben 1,3 miljoen mensen matig tot ernstig gehoorverlies.
- De verwachting is dat in 2030 het aantal slechthorenden met matig tot ernstig gehoorverlies is gegroeid tot 1,7 miljoen.
- 800.000 Nederlanders dragen een hoortoestel. Er zijn dus nog 500.000 mensen met matig tot ernstig gehoorverlies die daarvoor niet behandeld worden.
- 8 op de 10 mensen met gehoorproblemen kunnen goed geholpen worden door een audicien. De overige 2 hebben specialistische zorg nodig of hebben geen behoefte aan hoorzorg.

Bron: 'De maatschappelijke impact van leeftijds-gelateerde slechthorendheid in Nederland' (2019), een rapport van onderzoeksbureau SiRM, in opdracht van en gefinancierd door Specsavers.

'Ik hoor een stuk beter, maar een hoorstoestel heeft ook nadelen'

Marieke Hageman (57) uit Rosmalen draagt sinds twee jaar hoortoestellen. 'Een jaar of drie geleden merkte ik dat ik mijn man en kinderen vaker moest vragen wat er op tv werd gezegd en dat ik tijdens vergaderingen niet alles meekreeg. Toen heb ik een gehoortest gedaan. De eerste keer was het gehoorverlies aan één oor net boven de grens waarop een toestel wordt vergoed - 35 decibel - de andere er net onder. Een klein jaar later was het gehoorverlies aan beide oren groot genoeg voor vergoede toestellen. Als je een beetje op de aanbiedingen let, moet het lukken om twee toestellen vergoed te krijgen. Een eerste hoortest kun je gratis bij de audicien doen, de officiële meting voor de verzekering gaat via de kno-arts. Dat consult en de hoortoestellen zelf vallen onder het eigen risico van de zorgverzekering. En natuurlijk moet je de batterijtjes zelf betalen. Die van mij moet ik eens per week vervangen. Ik hoor een stuk meer nu ik hoortoestellen gebruik, maar een hoortoestel heeft zeker ook nadelen. Feestjes blijven voor mij een probleem, als geluid overal vandaan komt. Dan zet ik mijn toestellen zo zacht mogelijk. Dat ik iets achter m'n oor heb, valt trouwens vrijwel niemand op.

Ik zou iedereen die twijfelt of zijn of haar gehoor nog goed is, zeker een eerste gehoortest aanraden. Je gehoor kan een heel stuk verbeteren met hoortoestellen.'

SAMEN KUN JE EEN HELEBOEL

Dertien leden van KBO Haagse Beemden brengen een bezoek aan Carnavalsvereniging de Meikevers. Een carnavalsvereniging die over twee jaar haar carnavaleske jubileum van 44 jaar viert! De Meikevers zijn al maanden druk bezig met de praalwagen voor de komende carnavalsoptocht in Breda.

In het enorme 'bouwkot' (want zo noemen ze dat), zijn niet alleen de Meikevers gehuisvest. Er zitten in totaal zes verenigingen die allemaal zo hun eigen plek in de grote loods hebben. Want ruimte is nodig. De wagens voor de optocht zijn wel 12 meter lang, 8 meter hoog en 4 meter breed. 'Groter mag niet', vertelt voormalig voorzitter van de vereniging, Ron Klasen (60). 'Dan zouden de wagens niet meer door de straten van Breda passen. Daar wordt streng op gecontroleerd door de jury. Die controleert ook op veiligheid: kan er niets van de wagen af vallen bijvoorbeeld, zijn de motoren in orde? Er staan straks wel 200.000 mensen langs de kant!' KBO'er Diny van Steen (77) kent de optochten nog van vroeger. Ze is opgegroeid in Moerdijk. Daar was wel carnaval en een optocht, maar daar mocht ze als jong meisje niet naar kijken van de strenge 'nonnekies'. 'Maar dat deden we wel hoor! Carnaval werd thuis ook gevierd. Mijn opoe van mijn vaders kant kwam uit België, die hield wel van een glaske bier! Maar in Moerdijk was het wel wat minder altijd, voor het echte feest moest je toch naar Breda.'

Het hele jaar door

Veiligheid is niet alleen tijdens de optocht belangrijk, vertelt Ron, ook tijdens het bouwen wordt daar streng op gelet. Een biertje op zaterdagmiddag is oké, maar ná

het bouwen. 'Als je eenmaal een biertje op hebt, kom je de steiger niet meer op', zegt hij streng. De vereniging bestaat uit een bouwgroep en een muziekgroep. En het hele jaar door wordt er geoefend en aan de nieuwe praalwagens gewerkt. Het bouwkot is dan ook altijd open. Ron: 'In zo'n wagen zitten al gauw 3.000 manuren. En hoe dichter we bij carnaval komen, hoe drukker het hier is, dan nemen mensen vrij van hun werk en staan ze hier zes dagen in de week.' KBO'ers Guus (74) en Tonny (71) van der Mijnsbrugge zijn 100 procent Brabanders, en dus besmet met het carnavalsvirus. Guus: 'Maar we gaan geen vijf dagen meer weg zoals vroeger.' Ook echt buiten naar de optocht kijken, is er niet meer bij. Tonny: 'Het wordt allemaal op de tv uitgezonden, dan zie je het toch veel beter.' Guus: 'Voor de tv zit je op de eerste rang, en dan neem je er gewoon een neutje bij!' Heeft hij er geen spijt van dat hij zelf in zijn jonge jaren nooit bij zo'n carnavalsvereniging heeft gezeten? Guus: 'Ik had er geen tijd voor. Dat is misschien een zwak excuus, maar je moet wel echt fanatiek zijn hiervoor, altijd present zijn, en hier in de kou staan klussen. Ik heb er wel respect voor. Het is mooi om te zien hoe zo'n groep mensen elkaar weet te stimuleren om tot zo'n mooi resultaat te komen.' Wil Barends (72) en Coby Wijntjes (81) zijn niet opgegroeid in Brabant. Beiden zijn geboren in Rotterdam, maar zijn al tientallen jaren geleden in Breda verzeild geraakt door het werk van hun partners. Wil: 'Ik zou voor geen goud meer terug willen naar Rotterdam, hoor. En aan carnaval ben ik helemaal gewend geraakt. Ik ga ook altijd naar de KBO-carnavalsmiddag. Altijd erg gezellig.' Coby heeft in het begin wel moeite gehad met de overstap naar Breda: 'Mijn man had werk, maar ik had niks, kende niemand. Maar het is goed gekomen, toen ik zelf ook ging werken bij mijn man in de zaak.' »

Voorzitter Jordan (staand) geeft uitleg over de carnavalsvereniging

Met bewondering kijken de KBO'ers naar het werk van de Meikevers

Zonder steigers is het onmogelijk om aan de enorme praalwagens te kunnen werken...

Nu alleen nog een likje verf!

Voor alle leeftijden

De Meikevers vormen een gevarieerde groep. Ongeveer de helft is vrouw en de leeftijden lopen ook uiteen, van twintigers tot zestigers. Kinderen zijn een nieuwe groep waar de vereniging zich op richt: via het jaarlijkse scholenproject komen in een periode van twee weken zo'n 700 kinderen op bezoek in het bouwkot. Een paar van hen blijven hangen en komen ook in het weekend mee helpen bouwen. Zo ook

De Meikevers

De wagens van de Meikevers volgen elk jaar een actueel thema en hebben altijd te maken met Breda. Dit jaar zijn het de vele bouwlocaties in de stad die tot de verbeelding hebben gespeeld. De wagen wordt een soort decor tegen de achtergrond van bekende Bredase locaties als de Koepel en het Begijnhof, en zal vol komen te staan met figuranten die bouwvakkers voorstellen. Breda in de steigers dus! De bouwtechnieken zijn door de jaren heen met hun tijd meegegaan. Werd er voorheen vooral met papier, tempex en (ongezond) polyesther gewerkt, nu wordt er vooral gebruikgemaakt van klei, milieuvriendelijk polymeer en glasvezel. Naast het bouwkot is een opslagruimte waar oude wagens en onderdelen staan. Want alleen de mechanische delen en sommige onderdelen worden hergebruikt. De rest wordt verkocht aan andere carnavalsverenigingen in België of Duitsland, of opgeslagen. Voor in het bouwkot zit het Kielegats Carnavalsmuseum waar veel oude carnavaleske stukken, elementen en kleding zijn opgeslagen. Die worden eens per jaar in een atelier elders in de stad tentoongesteld.

Meer info: www.meikevers.eu

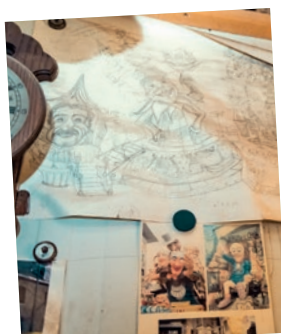
Als afsluiting van de rondleiding is er voor iedereen nog een heerlijk gebakje

OPEN DAGEN

Zelf ook een bezoekje brengen aan een bouwkat om 'wageties te kijke'? Dat kan!

Bijvoorbeeld in
Bergen op Zoom - Krabbegat
Woensdag 19 februari,
vanaf 14.00 uur
(voor kinderen) en vanaf
20.00 uur (voor volwassenen)
Locatie: Calandweg 41

Kijk op de website van uw plaatselijke carnavalsvereniging of daar ook een kijkdag is.

Schetsen en foto's van de resultaten van voorgaande jaren sieren de muren van de kantine

de zoon van huidige voorzitter Jordan Zijlmans (40). Jordans zoon Kyan is negen en loopt hier al zo'n twee jaar rond. Jordan: 'De grote optocht is eigenlijk pas voor jongeren vanaf zestien jaar, maar sinds vorig jaar maakt onze groep jonge leden ook een eigen ontwerp voor de kinderoptocht: de Brakkesliert.' Een bijkomend voordeel van het (al jong) meehelpen, is dat je ontzettend veel technieken leert: lassen, ontwerpen op schaal, creatief denken, boetseren, met glasvezel werken, spuitpistolen hanteren. En ervaring is niet vereist, je kunt alles ter plekke leren.

In een boerenkiel

Jan van Berkom (86) is voorzitter van KBO Haagse Beemden en geniet zichtbaar van dit uitje: 'Ik ben geboren en getogen in Breda. Wij vierden altijd carnavaal, en altijd op straat. Hossen, achter elkaar aanlopen, in een boerenkiel. Als je een ander pakje aantrekt, ben je vrijer om gek te doen.' Tegenwoordig loopt Jan niet meer hossend over straat, maar hij bezoekt nog wel de optocht en een speciale carnavalsmiddag. Hij is zeer te spreken over de vorderingen van de Meikevers. 'Ik denk dat ze met deze wagen dit jaar wel in de prijzen gaan vallen, hoor. Het ziet er weer prachtig uit. Er wordt zoveel aandacht aan besteed. Als je verschillende mensen bij elkaar zet, dan ontstaat er iets moois. Iedereen heeft zo zijn inbreng. Samen kun je een heleboel hè...' Voor Dina Aarts (74) uit Rijsbergen kent carnavaal geen geheimen: 'Bij ons was het altijd carnavaal, van 's morgens tien tot 's nachts één uur, en dan zes dagen aan één stuk. En ik deed mee, ja hoor, ook toen we getrouwd waren ging dat door. Ik heb het altijd graag gedaan, maar de laatste jaren niet meer. Ik ga nog wel naar de optocht. Daarom vind ik het ook leuk om dit zo te zien, hoe ze dat maken. Ik had geen idee hoe dat ging. Petje af, hoor!' ■

jaarthema

een
warm
welkom!

WOONINCPLUSVITALIS:
‘Wonen en zorg via één
Eindhovense winkel’

Nu mensen steeds langer thuis blijven wonen, zijn er vrijwel geen voorzieningen meer tussen thuis wonen en verpleeghuiszorg in. In Eindhoven hebben een zorgorganisatie en een woningcorporatie elkaar opgezocht om dat gat te dichten. WoonincPlusVitalis biedt meerdere tussenoplossingen aan mensen voor wie zelfstandig wonen (net) niet meer gaat. Directeur Pascale Bartels vertelt.

tekst Berber Bijma / beeld Arnold Reyneveld

‘Ouderen zien soms door de bomen het bos niet meer’, merkt Pascale Bartels. ‘Wie op zoek gaat naar voorzieningen voor wonen, zorg en welzijn heeft met veel verschillende regelingen te maken en vrijwel altijd met wachttijden.’ Bartels is directeur van het klantencentrum WoonincPlusVitalis, een samenwerking van woningcorporatie Wooninc. en Vitalis Woonzorg Groep, beide in Eindhoven. ‘In 2015 spraken we af om samen te gaan werken. Enerzijds om mensen te helpen in hun zoektocht naar een passend arrangement voor wonen, zorg en welzijn.

Anderzijds om het gat te dichten tussen thuis wonen en het verpleeghuis.’

Praktische hulp

‘Elders in het land zijn ook woningcorporaties en zorgorganisaties die samenwerken,’ zegt Bartels, ‘maar voor zover ik weet gebeurt dat nergens vanuit een gezamenlijk klantencentrum waar ouderen terecht kunnen voor informatie en praktische hulp bij woon- en zorgvragen. WoonincPlusVitalis heeft zo’n klantencentrum wel. Daar werken een kleine twintig zorgadviseurs en woonadviseurs nauw met elkaar samen. Dat we door de samenwerking een sluitende keten van woon-, zorg- en welzijnsvoorzieningen kunnen aanbieden, is echt uniek.’ Bezoekers van het klantencentrum kunnen – met een zorgindicatie – een beroep doen op de zorgvoorzieningen van Vitalis. Daarnaast kunnen ze zich inschrijven voor de verschillende woningen die Wooninc. in Eindhoven verhuurt. Bartels: ‘Wij bemiddelen in ruim 6.000 oplossingen op allerlei plekken, van zelfstandige huurwoningen tot plaatsen in het verpleeghuis en hospice. WoonincPlusVitalis is als het ware de gezamenlijke winkel van het hele aanbod voor senioren van zowel Wooninc. als Vitalis.’

Vier soorten woonoplossingen

In de woningen en de bijbehorende voorzieningen kwam de laatste jaren meer variatie, juist om de ruimte tussen zelfstandig wonen en verpleeghuiszorg te dichten. Vrijwel alle woningen bevinden zich in appartementengebouwen. Een deel daarvan bestaat uit appartementen in voormalige verzorgingshuizen die door het overheidsbeleid leeg kwamen te staan. ‘Wij bieden vier woonconcepten’, vertelt Bartels. ‘Ten eerste verhuuren »

‘Vanaf de eerste oriëntatie tot het moment dat mensen een woning betrekken of opgenomen worden in een zorgvoorziening, helpen wij hen met informatie en advies’

WIE IS PASCALE BARTELS?

Pascale Bartels (52) is sinds eind 2017 directeur van het klantencentrum WoonincPlusVitalis in Eindhoven, een samenwerking tussen woningcorporatie Wooninc. en zorgorganisatie Vitalis Woonzorg Groep. Bartels studeerde bedrijfseconomie, maar werkte bewust nooit in commerciële functies. Ze werkte eerst acht jaar bij een internationale natuur-beschermingsorganisatie en daarna zestien jaar in verschillende functies in de corporatiewereld. 'De rode lijn in mijn werk is vernieuwen, verbinden en inspireren.'

we Basiswoningen die geschikt zijn voor senioren. Die zijn bijvoorbeeld gelijkvloers, hebben bredere deuren en een lift. Verder zijn er geen voorzieningen - al kan er natuurlijk net als in alle andere woningen thuiszorg worden geleverd. Ons tweede concept zijn de zogeheten Extra-woningen. Dat zijn appartementengebouwen waarin mensen in dezelfde levensfase in een wat beschuttere omgeving met elkaar kunnen samenwonen en ondersteund worden.

Er is bijvoorbeeld een ontmoetingsruimte, een huismeester en ook een welzijnscoach. Die ondersteunt de bewoners om zélf dingen te organiseren. Bewoners wonen volledig zelfstandig, maar vormen tegelijk wel een soort gemeenschap. En bewoners kunnen kiezen of ze wel of niet willen dat de huismeester 's ochtends controleert of ze goed zijn opgestaan - dat kunnen ze aangeven met een simpel schuifje bij de voordeur.' Het derde concept van WoonincPlusVitalis, onder de noemer Compleet, is voor mensen die meer ondersteuning en zorg nodig hebben. Bartels: 'Dit zijn gebouwen met een volledig zorgteam, dat ook calamiteitenzorg kan bieden. De bewoners maken bij calamiteiten gebruik van het alarmeringssysteem. Verder zijn er voorzieningen als winkeltjes, een pedicure, een kapper, maaltijdservice en dagbesteding. In deze woongebouwen worden activiteiten voor mensen georganiseerd, omdat ze dat zelf vaak niet meer kunnen.' In deze woongebouwen is ook een aparte, gesloten afdeling voor mensen met dementie. Daar biedt Vitalis kleinschalige verpleeghuiszorg. Bartels: 'Het komt voor dat een echtpaar, van wie één partner zwaar zorgbehoevend is, op deze manier weliswaar niet in hetzelfde appartement kan wonen, maar wel dicht bij elkaar in hetzelfde gebouw. De één huurt dan een zelfstandig appartement, de ander woont in een verpleegappartement.'

Administratief is dat misschien wat ingewikkeld, maar Wooninc. en Vitalis zorgen ervoor dat de bewoners daar zo weinig mogelijk van merken, benadrukt Bartels. 'Dat lossen wij achter de schermen wel op.' Deze vierde en laatste woon- of verblijfsvorm biedt intensieve zorg en bestaat uit diverse 'traditionele' woonzorgvormen van Vitalis zoals het verpleeghuis, het hospice en revalidatiezorg.

Hoog rapportcijfer

Mensen die bij het klantencentrum WoonincPlusVitalis langskomen, gaan met een adviseur in gesprek over hun wensen en behoeften op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Bartels: 'In een intakegesprek geven we informatie over de mogelijkheden en schrijven we desgewenst mensen in als woningzoekende. Vanaf de eerste oriëntatie tot het moment dat mensen een woning betrekken of opgenomen worden in een zorgvoorziening, helpen wij hen met informatie en advies. We merken dat vooral de twee tussenvormen van wonen met ondersteuning en zorg, voorzien in een behoefte. Bovendien: mensen voelen zich bij ons gehoord en geholpen. Persoonlijk contact vinden wij heel belangrijk. In het meest recente klantonderzoek kregen we een 8,6 als rapportcijfer. Als mensen ons een bosje bloemen of doosje chocola brengen, is dat natuurlijk ontzettend leuk en verhoogt dat ook weer ons werkplezier. Maar wat ons echt blij maakt, is dat we zien dat mensen zich serieus geholpen voelen.'

Minder eenzaamheid

Bartels vervolgt: 'Het is niet zo dat mensen bij ons binnenlopen en even later met een sleutel weer naar buiten lopen. Wij hebben natuurlijk ook te maken met de problemen die we in het hele land en zelfs in heel West-Europa zien: een tekort aan geschikte seniorenwoningen en vooral: een tekort aan zorgpersoneel. Ook wij hebben meer

vraag dan aanbod. Voor huurwoningen zijn de wachttijden al snel negen tot twaalf maanden. Voor mensen die een indicatie hebben voor verpleegzorg geldt een wettelijke maximale wachttijd, die kan variëren van dertien weken tot één jaar. Dat redden we redelijk, al gebeurt het natuurlijk ook wel dat mensen zélf liever nog even wachten tot er ruimte komt op hun plek van voorkeur.' De werkwijze van WoonincPlusVitalis is geen oplossing voor woningtekorten of het personeelstekort in de zorg, stelt Bartels, maar wél voor de te grote ruimte tussen zelfstandig wonen en opname in een verpleeghuis. 'Onze woonvormen dragen bij aan minder eenzaamheid, bieden mogelijkheden aan mensen die minder mobiel worden én zorgen voor flexibele zorgmogelijkheden. Mensen kunnen namelijk van het ene naar het andere concept doorstromen als hun zorgvraag toeneemt, bijvoorbeeld van een 'Extra' naar een 'Compleet'-woning. Of van Compleet naar verpleeghuiszorg. Dat laatste lukt vaak - maar niet altijd - binnen hetzelfde gebouw.'

Belangstelling van elders

De werkwijze van WoonincPlusVitalis trekt allerlei geïnteresseerde collega-organisaties naar Eindhoven. 'We krijgen veel bezoek. Onder meer in Rotterdam wordt nu aan een gelijksoortige opzet gewerkt. Wij pretenderen hier in Eindhoven niet dat we dé oplossing hebben. We zoeken naar een goede manier om ouderen te helpen als hun zorg- en ondersteuningsvraag toeneemt. Het aantal partijen dat daarover meedenkt, groeit. Zo zijn we met de gemeente - in de vorm van de stichting WIJeindhoven - in gesprek. En hopelijk kunnen we in de toekomst vanuit het klantencentrum ook in woningen van andere corporaties bemiddelen. Commercieel zijn we zeker niet; ons streven ligt niet in uitbreiding van onze vestigingen, maar in het helpen van mensen. Als anderen elders in het land daardoor geïnspireerd raken, is dat alleen maar mooi.' ■

'Commercieel zijn we zeker niet; ons streven ligt in het helpen van mensen'

ons kloppend hart

**VOETJES
VAN DE VLOER**

Sinds een jaar gaan in Sociaal Cultureel Centrum De Vink in Schijndel maandelijks de voetjes van de vloer. Tijdens de dansavonden van KBO Schijndel Hoevenbroek wordt gestijldanst en gelinedancet op de muziek van dj Harrie.

Om half acht gaat de zaal open en vanaf dan is iedereen welkom. 'Het is een zoete inval', aldus medeorganisator Frans van der Linde. 'Om acht uur start de muziek en pas om twaalf uur gaat die weer uit. We proberen elke maand een dansavond te organiseren. Er is genoeg animo voor: er zijn gemiddeld honderd dansers op een avond!'

1. Riet Klerkx (71) 'Ik wilde eens iets anders doen, iets wat ik vroeger ook leuk vond. Zo kwam ik bij de dansavonden terecht. En als ik niet was gaan dansen, had ik Frans nooit ontmoet.'

2. Frans van der Linde (70) 'We zijn vorig jaar gestart met de dansavonden. Dat paste mooi in de wens van het bestuur om meer mensen vanaf vijftig jaar te bereiken. Die kunnen vaak niet overdag.'

3. Maria Kastelijn (78) 'We komen hier al sinds de start van de dansavonden met een vaste club van vijftien mensen. Iedereen is er elke keer bij. Samen hebben we plezier en met sommigen dansen we al dertig jaar.'

4. Rien Kastelijn (79) 'Ik heb altijd gedanst. Het fijne aan dansen is de combinatie van muziek en elkaar vasthouden, dat zeiden we vroeger al. Het swingen gaat niet meer zoals toen we twintig waren, maar we doen het nog wel.'

De Vink

Sociaal Cultureel Centrum De Vink is van oorsprong een noodkerk, die na de oorlog in 1949 gebouwd werd. Na de bouw van een andere kerk in Schijndel ging De Vink dienst doen als zalencentrum voor verenigingen, clubs en stichtingen.

ACTIVITEIT

dansavond

WANNEER

Ongeveer eens per maand, de eerstvolgende dansavonden vinden plaats op vrijdag 28 februari en vrijdag 27 maart

AFDELING

KBO Schijndel Hoevenbroek

AANTAL DEELNEMERS

114

ENTREE

2,50 euro (inclusief drie hapjes, exclusief drankjes)

ANDERE ACTIVITEITEN

tafeltennis, biljart, kienen, cursussen en veel meer

AANTAL LEDEN

ongeveer 500

VOORKOM FRAUDE MET UW PINPAS OF BANKREKENING

Internetbankieren is gemakkelijk en snel – bijna alle bankklanten maken er gebruik van. Onderzoeksjournalist Art Huiskes dook eens diep in de materie en ontdekte dat bankieren via een app op telefoon of tablet een stuk veiliger is dan via een 'gewone' computer. Bovendien blijken er qua beveiliging behoorlijke verschillen te bestaan tussen banken. Huiskes legt uit hoe het zit.

Geld overmaken voor bijvoorbeeld rekeningen of giften doen we al jarenlang via de computer. Sinds ongeveer acht jaar zijn ook de bankapps voor mobiele telefoons en tablets in zwang geraakt. 'Gevoelsmatig is dat laatste minder veilig', zegt Art Huiskes.

‘Via zo’n priegelig scherm geld overmaken voelt voor veel mensen minder goed dan op een groot scherm dat overzicht geeft.’

‘En toch,’ zegt Huiskes na gedegen onderzoek te hebben gedaan, ‘is geld overboeken via een app van de bank op de telefoon of tablet veiliger. Op een vaste computer moet je via een webbrowser – bijvoorbeeld Internet Explorer, Edge, Firefox, Chrome, Safari – naar de website van de bank. Op zo’n webbrowser kan bijna alles: je kunt er allerlei websites mee bezoeken, documenten openen, live video’s bekijken, noem maar op. Om dat mogelijk te maken staan de deuren van de browser als het ware continu open. Waterdichte beveiliging tegen criminelen is daarom onmogelijk.’

Kopie van de bankwebsite

Een veelgebruikte truc van criminelen is dat ze een vrijwel exacte kopie maken van een bankwebsite en daarmee geld wegsluizen van een argeloze consument. Huiskes: ‘Je denkt dan op je scherm bijvoorbeeld te zien dat je 10 euro overboekt naar het Rode Kruis, maar ondertussen gaat er 1.000 euro naar Piet G., die je helemaal niet kent.’

Op een bankapp, die te downloaden is op een mobiele telefoon of op een tablet, is dat onmogelijk. Althans, relativeert Huiskes: op dit moment. ‘Alles wat door mensen gemaakt is, kan ook door mensen worden misbruikt. Maar op dit moment is de techniek achter de bankapps nog zo ingewikkeld en zitten banken er zo bovenop, dat er nog geen gevallen bekend zijn van misbruik via mobiel bankieren. Als je geld overmaakt via de app op telefoon of tablet, ben je er zeker van dat er gebeurt wat je ziet. Die 10 euro gaat dan dus wel echt naar het Rode Kruis. Hoe tegenstrijdig het dus misschien ook voelt: bankieren via een app is absoluut veiliger dan via een website.’

Pinpasfraude

Huiskes onderzocht ook hoe makkelijk criminelen mensen geld kunnen aftroggelen als ze eenmaal in bezit zijn van pinpas en pincode. ‘Ik kwam erachter dat dit risico voor klanten van ABN AMRO en Rabobank groter is dan voor klanten van andere banken. ABN AMRO en Rabobank maken voor toegang tot elektronisch bankieren namelijk gebruik van zogeheten generieke cardreaders: apparaatjes die voor iedereen hetzelfde zijn en waarbij je met alleen pinpas en pincode toegang hebt tot alle bankgegevens, inclusief bijvoorbeeld spaarrekeningen bij dezelfde bank. Deze mogelijkheid staat zelfs open als je zelden gebruik maakt van de cardreader, bijvoorbeeld omdat je altijd inlogt via de bankapp. Andere banken gebruiken voor toegang tot elektronisch bankieren digipassen: persoonlijke apparaatjes met een eigen code van vijf cijfers. Iemand die klant is bij zo’n bank, kan natuurlijk ook meemaken dat de pincode wordt afgekeken en de pas gestolen, maar kan dan nooit méér kwijtraken dan de daglimiet van de pas. Om toegang tot alle bankgegevens te krijgen, zou de crimineel namelijk in het bezit van jouw persoonlijke digipas plus vijfcijferige code moeten komen.’ Huiskes, klant bij ABN AMRO, heeft een oplossing voor dit risico: hij heeft bij zijn bank een extra pinpas aangevraagd voor dagelijks gebruik in winkels en bij geldautomaten waarmee hij niet kan internetbankieren – en een eventuele dief dus ook niet. Daarmee kan dus nooit méér worden gestolen dan de daglimiet van de pas. De bankgegevens blijven buiten bereik. ‘Zolang ABN AMRO en Rabobank nog niet werken met digipassen, is dit de veiligste werkwijze.’ ■

ZO GAAT U VEILIG MET UW GELD OM

- Doe betalingen en overboekingen zo veel mogelijk met de app van uw bank op tablet of telefoon. Inloggen op een ‘gewone’ computer kan wel als u bijvoorbeeld wilt inzien wat uw bij- en afboekingen de afgelopen tijd zijn geweest.
- Wees alert als u op uw telefoon of tablet op een betaallink klikt (bijvoorbeeld in een digitale factuur) en dan niet in uw bankapp terechtkomt, maar op een website in de webbrowser. Zeker als dit bij herhaalde pogingen gebeurt, is de kans groot dat u te maken heeft met een poging tot fraude.
- Steeds meer facturen worden per e-mail gestuurd. Dat kunnen ook spookfacturen zijn, voor producten of diensten die u nooit hebt afgenomen. Vraag u altijd af of de afzender en het bedrag kloppen met een aankoop die u hebt gedaan.
- Neem bij diefstal van uw pinpas zo snel mogelijk contact op met de bank om uw pas te laten blokkeren.
- Geef uw pincode nooit aan iemand die hier via de telefoon om vraagt, ook niet als hij of zij zegt namens uw bank te bellen.

Boeken, films, uitstapjes en andere interessante dingen

VERHALEN VOOR ONDERWEG

Welk verhaal schuilt er achter die mooie oude boerderij in het centrum van het dorp? Of achter dat ene kunstwerk langs de snelweg? Hoe is dit landschap ontstaan? Met de app *Brabant Vertelt* ontdekt u het. De app vertelt u de verhalen onderweg, via gedichten, geluiden, beelden en animaties. U vindt er talloze fiets- en wandelroutes, uitgestippeld door heel Brabant en met allerlei thema's. Van stad en land tot kunst en historie. Ook leuk om samen met uw (klein) kinderen te raadplegen. Handig: de app laat zien waar u kunt parkeren of pauzeren met een kopje koffie.

Download de gratis app *Brabant Vertelt* in de App Store of in de Google Play Store. De routes kunt u thuis downloaden, zodat u onderweg geen internet nodig heeft.

scan mij!

brabant vertelt

OPROEP

Heeft u een mooi boek gelezen, een indrukwekkende tentoonstelling bezocht of een andere leuke uitstap gemaakt?

Wij zijn benieuwd!

Stuur uw tips naar de redactie van *Ons*:

ons@kbo-brabant.nl

WIJSHEID

'De beste manier om God te kennen is van vele dingen te houden'

VINCENT VAN GOGH (1853-1890)

Kunstschilder uit het postimpressionisme

Op zoek naar Maria

KBO'er Paul Spapens (1949) werkte als dagbladjournalist en publiceerde tientallen boeken. Vooral

de Mariaverering heeft zijn grote interesse. 'Terwijl de ontkerkelijking van Nederland niet te stuiten lijkt, neemt de belangstelling voor Maria juist toe. Zij is de koningin van de volksdevotie. Mensen zoeken haar op in bedevaartsoorden en eeuwenoude plaatsen.' In zijn laatste boek neemt hij u mee naar tien bijzondere Mariapelgrimsplaatsen in Nederland, Duitsland en België. Bij een aantal oorden is ook een fietsroute opgenomen.

Maria, de moeder van iedereen, Pelgrimsplaatsen in Nederland, België en Duitsland. Uitgeverij Abdij van Berne, € 16,90, verkrijgbaar in of via de boekwinkel.

Ontmoet Van Gogh

Zundert, 30 maart 1853. Daar, in dat katholieke dorpje, wordt een van de grootste schilders ooit geboren: Vincent van Gogh. Zijn geboortehuis is nu het Vincent van GoghHuis, een levend kunstcentrum. In de vaste presentatie *Vincent van Gogh, De Wortels van een Meester* neemt Vincent (gespeeld door Jochum ten Haaf) u aan de hand. In een intrigerend kijk- en hoorspel leert u alles over zijn jeugd, zijn liefde voor de natuur en zijn worsteling met het geloof.

Openingstijden: 10.00 tot 17.00 uur (woensdag tot en met vrijdag) en 12.00 tot 17.00 uur (zaterdag en zondag). **Toegang:** € 6,50. **Adres:** Markt 26-27 in Zundert. **Meer informatie:** www.vangoghghuis.com

Lachen, gieren, brullen

Ongemakkelijke sketches, herkenbare typetjes en hilarische grappen. Ze komen allemaal voorbij tijdens de finalistentour van het Cameretten Festival, sinds 1966 dé cabaretkweekvijver van Nederland. Duizenden mensen hoorden hier de eerste grappen van Bert Visscher, Brigitte Kaandorp, Theo Maassen, Ronald Goedemondt en Daniël Arends. Geniet van de kersverse lichte cabaretiers en wie weet zegt u straks: 'Ik zag ze al voordat ze zaten uitverkocht.'

Data: woensdag 13 februari in Zundert, vrijdag 15 februari in Boxmeer, woensdag 6 maart in Drunen en woensdag 27 maart in Boxtel. **Entree:** € 17,50 of € 18,- (verschilt per theater). **Meer info en tickets:** www.cameretten.nl

Op hemelse hoogte

De Sint-Petrusbasiliek in Oirschot is een van de grotere gotische dorpskerken in Noord-Brabant. Oorspronkelijk gebouwd in 1268, na een brand herbouwd in de zestiende eeuw. Vanaf de prachtige toren heeft u een betoverend uitzicht, dat bij helder weer tot Den Bosch en Tilburg reikt. Een beklimming van de 276 treden is de moeite waard! De rondleiding gaat ook door de stad, waar u drie galerieën bezoekt en alles over de toren hoort. Tip: zorg voor goede schoenen, een flesje water en een verrekijker.

Data: elke zaterdag en zondag. **Tijden:** 13.30 uur (start) tot 15.00 uur. **Aantal deelnemers:** minimaal 3, maximaal 15 personen. **Prijs:** € 2,50. **Adres startpunt:** Toeristisch Informatie Punt Oirschot, Markt 1 in Oirschot (Oude Raadhuis). **Meer informatie:** www.tipoirschot.nl

HAHA
HA HA!

KBO'er Jan Winkelmolen portretteert bekende Gemertenaren in zijn boek *Ze zèn van hiejr*, € 9,95, te koop bij boekhandel Bruna Wijn, gemakswinkel Cigo en de VVV in Gemert.

Foto: Ruud Balk

Dineren met design

Duurzamer leven, dat is de boodschap voor de komende jaren. Ook voor ontwerpers, die volop experimenteren met nieuwe, maar ook oude mogelijkheden. Hoe gaan ze om met dit tegenstrijdige thema? Ontdek het bij de expositie *Circular > Materialists* in de Kazerne. Met meer dan veertig werken van bekende en startende ontwerpers: Sigi Ahl, Studio Dirk vander Kooij, Studio Drift, Benjamin Motoc en Baiba Soma. Kazerne is de nieuwe, internationale design hotspot van Eindhoven, waar u ook heerlijk kunt dineren en zelfs logeren.

Openingstijden: expo, bar en restaurant van 12.00 tot 00.00 uur (dagelijks). **Toegang expo:** gratis. **Adres:** Paradijslaan 2-8 in Eindhoven. **Meer informatie:** www.kazerne.com

DE KRACHT VAN EEN LOTGENOTENGROEP

Toen in 2016 zijn vrouw plotseling overleed, stortte de wereld van Henk Oosterling uit Zevenbergen in. Na een jaar besloot hij dat hij niet bij de pakken neer wilde zitten en richtte een lotgenotengroep op voor mensen die hun partner zijn verloren. Drie leden vertellen wat de groep voor hen betekent.

LOTGENOTEN-CONTACT

Bij lotgenotencontact bieden mensen die hetzelfde hebben meegemaakt, elkaar onderling steun en een luisterend oor. De tijd en aandacht die mensen in zo'n groep aan elkaar besteden, is op vrijwillige basis. De laagdrempeligheid en herkenning zijn vaak belangrijke drijfveren om op eigen initiatief lotgenotengroepen te starten.

Henk Oosterling, Cor van Aart en John Zuidhof richtten in Zevenbergen een lotgenotengroep op voor mensen die hun partner zijn verloren. De groep heeft inmiddels bijna veertig deelnemers (zowel mannen als vrouwen) en komt één keer per maand bij elkaar. De groep voorziet in een behoefte die er in de hele Westhoek is. Wilt u meer informatie over deze groep, dan kunt u contact opnemen met Henk Oosterling via (06) 442 409 12.

Henk Oosterling (79) uit Zevenbergen verloor in 2016 plotseling zijn vrouw. Hij besloot samen met twee anderen een lotgenotengroep te starten.

‘Mijn vrouw is op heel nare wijze overleden. Ze onderging een lichte operatie die goed geslaagd leek, maar door een bloedstolsel in een beenader is ze geheel onverwacht overleden. Mijn wereld stortte in. Naar de buitenwereld toe leek het alsof het redelijk goed met me ging, maar als ik alleen was, zat ik tegen het nulpunt aan. Ik had altijd gedacht dat ik de eerste was die “aan de beurt zou zijn”: ik was vijf jaar ouder dan mijn vrouw, heb al tien keer een hersenbloeding gehad en ik zit in een rolstoel. En toen overleed zij zo plotseling. Toch vond ik de kracht om weer de deur uit te gaan. Ik wilde mijn ervaring benutten om iets voor anderen te betekenen. Ik besloot samen met twee anderen (zie kader, red.) een lotgenotengroep te starten, speciaal voor mensen die hun partner zijn verloren. Het bleek dat daar behoefte aan was, want

‘Ik vind het fijn dat ik met iemand van gedachten kan wisselen’

er zijn nu al zo’n veertig deelnemers. Minstens een keer per maand komen we bij elkaar. En doordat we allemaal onze partner verloren hebben, weten we wat de ander voelt. We praten heus niet alleen over de dood hoor, maar ook over andere onderwerpen, over hoe we in de wereld staan bijvoorbeeld. We gebruiken ook weleens van die kaarten waar een stelling op staat – en daar praten we dan in kleine groepjes met elkaar over. Naast deze lotgenotengroep, voer ik ook regelmatig een-op-een-gesprekken met mensen die liever niet deelnemen aan een groep. Ik vind het heel fijn dat ik met iemand van gedachten kan wisselen. Naast de gesprekken met andere mensen, biedt ook het geloof me veel steun. Mijn geloof is zelfs heel wat intenser geworden na het overlijden van mijn vrouw. Ik vertrouw erop dat ze naar een mooiere plek is nu. Maar toch voel ik me ook vaak heel schuldig: haar urn staat bij me in huis en ik vind het niet fijn om lang van huis te gaan. Al zeker niet ’s nachts. Ik wil haar niet in de steek laten. Tja, dat is puur gevoelsmatig, hè... Misschien zullen veel mensen dit niet snappen. Mijn familie is maar heel klein en mijn kinderen wonen niet in de buurt, dus het is heel fijn dat ik hier met lotgenoten over kan praten.’ ■

Hilde
Jij, ik
Geluk leek eindeloos
Nu alleen maar ik
Hopeloos

Henk Oosterling

George Dirven (80) is emeritus pastor. Als pastor begeleidde hij vele mensen die een dierbare verloren. Nu begeleidt hij de lotgenotengroep in Zevenbergen.

Toen de vrouw van Henk pas was overleden, heb ik hem diverse malen thuis bezocht en gesprekken met hem gehad over

het verlies. Zo kenden we elkaar al. Toen hij startte met de lotgenotengroep heb ik me aangesloten. Niet om daar mijn geloof te verkondigen - ik zit daar niet als pastor - maar om een luisterend oor te bieden. Alle deelnemers hebben hetzelfde meegemaakt, dus ze begrijpen elkaars leegte en gemis. Ik luister en reageer. In de parochie heb ik vroeger natuurlijk ook vele malen met dat bijltje gehakt. Daar heb ik toen ook een klinisch pastorale training voor gevolgd. Daarin leerde je onder meer hoe je kunt omgaan met rouwenden. Goed luisteren is essentieel, een open houding en meevoelend reageren zijn daarbij erg belangrijk. En natuurlijk - ik ben 80 - heb ik zelf inmiddels ook heel wat dierbaren verloren. Toen de dame die

mijn huishouding deed overleed, was dat voor mij persoonlijk een enorm gemis. De invoelende ander bood

mij toen veel steun. Maar ook het geloof bood en biedt mij natuurlijk enorme steun; het geloof dat de overleden dierbare nu ergens anders gelukkig is,

in een andere werkelijkheid... Als je je dáár aan kunt overgeven, kan dat veel steun bieden. In de lotgenotengroep kijk ik welke hulp ik vanuit het geloof kan aanreiken. Maar ik begin alleen over het geloof als daar het moment voor is. Niet iedereen zit daarop te wachten en dat respecteer ik. Het mooie van deze groep is dat mensen elkaar vanuit de leegte en het gemis steun bieden. Maar het rouwproces is wel een proces waar je alleen doorheen moet. Al is het goed om je gevoelens met elkaar te delen. In de samenleving is dat nauwelijks nog aanwezig. Mensen horen dan dingen als: "Ben je daar nu nog niet overheen?". Lotgenoten zijn erg belangrijk. In deze groep zitten vooral mensen die al een paar jaar geleden een dierbare zijn verloren. Als het verlies nog vers is en je bent nog door en door vervuld met je eigen rouw, is het moeilijk om naar anderen te luisteren. Deze mensen kunnen elkaar wél steunen en met elkaar praten over wat hen bezighoudt. Heel waardevol.' ■

'Het mooie van de groep is dat mensen elkaar vanuit het gemis steun bieden'

Cor van Aart (81) uit Rucphen verloor in 2016 zijn vrouw en is een van de initiatiefnemers van de lotgenotengroep.

‘Mijn vrouw Nellie kon al een tijdje moeilijk eten en slikken. Na een lange zoektocht

bleek dat ze alvleesklierkanker had. Op de laatste dag van 2015 zeiden de artsen: “Bereid u er maar op voor dat u nog maar een paar weken te leven heeft.”

Op 27 februari is ze overleden. Ze is nu bijna vier jaar dood. Maar het verlies wordt niet minder. Het wordt misschien zelfs moeilijker. Het meest mis ik haar stem,

haar geluid en onze gesprekken. Het is zo stil in huis. Elk geluidje, elk tikje van de kachel hoor je. Nellie en ik hebben nooit kinderen gekregen, dus ik ben echt alleen. Dat zorgt ervoor dat ik op bepaalde dagen best eenzaam ben, met Kerstmis of met Sinterklaas... Gelukkig heb ik nog wel veel familie en eet ik door de week bij mijn broers of zussen. Dat is heel fijn. Maar ja, zij zijn allemaal nog samen. Dat is toch anders, hè? Ik vind het dan ook heel moeilijk om mijn verdriet met anderen te delen. Veel

mensen snappen me niet. Die zeggen: “Kom op Cor, het is nu vier jaar geleden, nu moet je er maar eens overheen zijn”. Maar het verdriet en de rouw zijn er nog en zullen ook nooit verdwijnen: ze krijgen alleen een andere, vaste plaats. In onze lotgenotengroep snapt iedereen dat. Met elkaar kunnen we het erover hebben en we kunnen samen huilen. Dat is echt heel sterk aan deze lotgenotengroep. We delen veel. Zo vertelden we elkaar onlangs welke rituelen we hebben. Een mevrouw gaat nog twee keer per dag naar het kerkhof en kust daar de foto van haar man. Ikzelf heb na het overlijden van Nellie een

koperen borstbeeld laten maken door een kunstenares. Het lijkt echt heel goed: de lach, de haren. De kunstenares heeft het nageemaakt op basis van

wel honderd foto's. Elke avond voor ik naar bed ga, strijk ik even over de rug van het beeld en zeg: “Welterusten, Nellie”. Dat vind ik fijn, ik ben o zo gelukkig met het beeld. Nellie was echt een heel vriendelijk en opgeruimd mens. Ik mis haar enorm. Maar ik ga niet bij de pakken neerzitten. Ik onderneem best veel, ook via de KBO. Zo heb ik onlangs een leuk fietsmaatje ontmoet, een vrouw die ook alleen is. Dat geeft toch weer een beetje licht in de duisternis.’ ■

‘Veel mensen snappen me niet. Die zeggen: “Kom op Cor, het is nu vier jaar geleden”’

5 VRAGEN OVER orgaandonatie

Jaarlijks staan er honderden mensen te springen om een nieuwe nier of lever. En de wachtlijsten blijven groeien. Daarom komt er per 1 juli een nieuwe Donorwet, die het voor alle Nederlanders vanaf achttien jaar makkelijker maakt om donor te worden. Ook voor u.

1. Ben ik niet te oud om donor te zijn?

Nee, iedereen kan zich registreren als orgaan- en weefseldonor. Sterker, in 2018 was ruim de helft van het aantal daadwerkelijke donoren 56 jaar en ouder.

2. Welke organen zijn nog geschikt, ook op hogere leeftijd?

Bij elk orgaan of weefsel kijkt de arts of het nog goed is. Hart, longen en alvleesklier zijn bij oudere mensen vaak niet meer geschikt. Toch is er meer mogelijk dan gedacht, want sommige leeftijdsgrenzen zijn opgerekt. Sinds 2016 kunt u tot 65 jaar botweefsel doneren, terwijl dit eerst tot 55 jaar kon. Ook een hartklepdonatie is tot op hogere leeftijd mogelijk (mannen: 65 jaar; vrouwen: 70 jaar). Aan lever en nieren zit helemaal geen leeftijdsgrens vast. In 2018 kwamen 166 nieren van 65-plussers, het hoogste aantal van alle gedoneerde organen! Ook huid en hoornvlies zijn vaak nog lang bruikbaar.

3. Ik ben ziek en gebruik medicijnen. Mag ik dan nog doneren?

Ja, dat mag. De arts onderzoekt sowieso alle organen en weefsels. Sommige zijn niet meer geschikt, maar andere misschien nog wel, zoals uw nieren.

4. Ik houd wel van een drankje en een sigaretje. Heeft het dan toch zin om donor te worden?

Ja, ook als mensen niet zo gezond leven, heeft het nut om donor te worden. Want een patiënt op de wachtlijst is vaak in levensgevaar. De longen van een roker kunnen dan beter zijn dan de eigen zieke longen. Of de lever van iemand die alcohol dronk, kan soms toch een leverpatiënt redden.

5. Hoe werkt een transplantatie?

Voor weefseltransplantatie mogen mensen zowel thuis als in het ziekenhuis overlijden. Orgaantransplantatie mag alleen als iemand in het ziekenhuis overlijdt. Zodra de arts concludeert dat de patiënt niet meer beter wordt, raadpleegt hij het Donorregister en gaat hij in gesprek met de nabestaanden. Is de patiënt donor? Dan volgt na het overlijden (hersendood of door het stopzetten van de medische apparatuur) een onderzoek en de donoroperatie. Dit proces duurt 10 tot 24 uur. Daarna krijgt de familie het lichaam weer terug. Na zes weken horen zij of de transplantatie geslaagd is. ■

HOE WORDT U DONOR?

Ga naar www.donorregister.nl en registreer uw keuze (met DigiD). Liever een papieren formulier? Ook dat vraagt u op deze website aan, of bij uw gemeente. En als u niets invult? Dan krijgt u na 1 juli een brief en eventueel nog een herinnering. Als u dan weer niet reageert, komt bij uw naam 'Geen bezwaar tegen orgaandonatie' te staan. Deel uw wens op dit gebied tijdig met uw naasten.

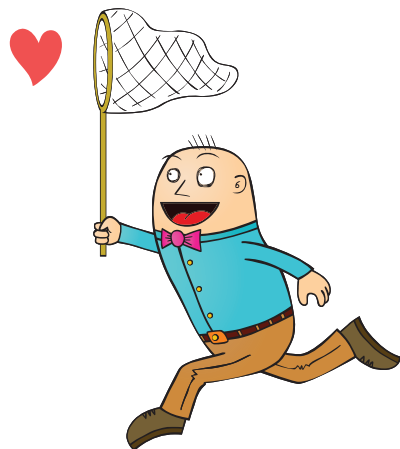

Anny Megens (89) uit Breugel:

‘Ze willen allemaal mijn sokken hebben’

De kleurrijke bedsokken van Anny Megens zijn ongekend populair. De kwieke Breugelse maakt er zelfs zoveel dat ze haar sokken uitdeelt aan iedereen die maar even over koude voeten begint. Gewoon omdat ze het leuk vindt en andere mensen graag een plezier doet.

‘Altijd als ik thuiskom, plof ik in mijn stoel en ga ik zitten breien. Het is een automatisme. Ik kan ook niet gewoon televisiekijken; er moet altijd even gebreid worden, anders val ik in slaap. Zelf heb ik de bedsokken vooral ’s avonds aan op de bank, anderen dragen ze ook in bed. De sokken zijn “los” gebreid, daarom zijn ze zo lekker warm. Ik had er op een gegeven moment zoveel, dat ik ze maar ben gaan uitdelen. Bij de jeu-de-boulesclub, de kaartclub, bij familie en vrienden. Zelfs mijn kleinkinderen vragen erom. Soms stop ik ook zonder iets te zeggen snel een paar bij iemand in de rollator. Oudere mensen hebben nou eenmaal snel koude voeten. Een klein cadeautje van mij, ik wil er nooit iets voor hebben. Wie goed doet, goed ontmoet!’ ■

Oproep plaatsen?

Bent u op zoek naar een wandelmaatje of reisgenoot? U kunt uw oproep sturen naar KBO-Brabant o.v.v. 'Contactoproep Ons'. Vermeld uw adres, telefoonnummer en e-mailadres. Een oproep plaatsen kost eenmalig €15,-. Als er meer oproepen zijn dan ruimte in dit blad, dan leggen we een wachtlijst aan.

BR.O.NR. 2.001/20 Man, 81 jaar, in goede gezondheid, zoekt een leuke, charmante vriendin met een vriendelijke lach. Leeftijd 65-75, liefst uit de omgeving Roosendaal. Ik ben in het bezit van een auto. U krijgt altijd een bericht terug.

BR.O.NR. 2.002/20 Weduwnaar, 74 jaar, wil graag in contact komen met een lieve vrouw van ongeveer dezelfde leeftijd om te kijken of we samen nog iets voor elkaar kunnen betekenen, want alleen is maar alleen. Ikzelf woon in een dorp bij Tilburg in een gelijkvloerse woning met tuin. Ik rook en drink niet en bezit een auto, dus afstand is niet het belangrijkste. Mijn hobby's zijn biljarten, vissen en ik ga graag een weekendje weg. Ook dagtripjes vind ik leuk. Wil je graag eens met mij overleggen om te kijken of het iets kan worden, dan graag reageren om een afspraak te maken.

Reageren?

Stuur uw bericht in een gesloten envelop naar KBO-Brabant en zet linksboven op de envelop: 'Reactie Contactoproep Ons' en het nummer van de oproep waarop u reageert. Wij sturen uw envelop ongeopend door. Vermeld uw naam, adres of e-mailadres in uw reactie, zodat de ontvanger contact met u kan opnemen.

Adres

KBO-Brabant,
Postbus 3240, 5203 DE
's-Hertogenbosch of
contactadvertentie@kbo-brabant.nl

Groet & Ontmoet

Mocht u uw oproep liever online plaatsen, dan kunt u dat doen op Groet & Ontmoet op www.kbo-brabant.nl Groet & Ontmoet staat garant voor veel gezellige contacten!

Is uw oproep geplaatst?

Vergeet u niet om altijd een reactie te sturen, óók aan de mensen met reacties waar u verder niet op in wenst te gaan? Het is maar een kleine moeite en het wordt heel erg op prijs gesteld!

BR.O.NR. 2.003/20 Ik ben een man van 79 jaar en op zoek naar een vrouw van 70-79 jaar voor een latrelatie. Mijn vriendin is helaas ruim zeven jaar geleden overleden en sindsdien ben ik alleen geweest. Ik woon in Boekel en houd van tuinieren, fietsen en af en toe een terrasje pikken. Reacties graag uit de omgeving van Boekel; tot 25-30 km daarvandaan is geen bezwaar. Ik heb een auto, een garage en een carport. Ik zie reacties graag tegemoet.

BR.O.NR. 2.004/20 Ik ben een weduwe van 75 jaar en ben op zoek naar een leuk persoon van eenvoudige komaf om nog mooie jaren mee door te brengen. Ik ben eerlijk, trouw, spontaan, zorgzaam en houd van winkelen, huiselijke gezelligheid of samen weggaan. Graag een briefje met foto en telefoonnummer, liefst uit omgeving 013.

BR.O.NR. 2.005/20 Ook zin in vakantie? Ik ben een vitale man, 83, weduwnaar. Ik zoek een reismaatje (m/v) van academisch niveau, om samen korte maar eventueel ook langere vakantieën te maken. Te beginnen in Nederland en later, als het klikt, ook in andere landen. Ook museum- en theaterbezoek, alles in goed overleg. Spreekt dit je aan? Dan zie ik uit naar je reactie, bij voorkeur Zuidoost Brabant.

BR.O.NR. 2.006/20 Man van 81 zoekt een maatje om de gezellige dingen van het leven mee te delen. Ben een liefhebber van fietsen, kaartje leggen, autorijden en eventueel een reis maken. Tevens een liefhebber van koorzang. Als dit u aanspreekt dames, dan graag een reactie en liefst in de regio Breda en Tilburg.

BR.O.NR. 2.007/20 Weduwnaar, 78 jaar, nog goed gezond. Ik rook en drink niet. Ik zoek een leuke vrouw voor vriendschap of latrelatie. Ik kom uit omgeving 0478 – Venray (LB). Liefst met foto.

ALECTO ADI-250

Draadloze digitale deurbel met camera en kleurendisplay

Met de deurintercom ADI-250 met camera van Alecto ziet u direct wie er voor de deur staat. De intercom is eenvoudig aan te sluiten op de bestaande bedrading van uw deurbel, maar u kunt de ADI-250 ook op een willekeurige plaats bevestigen en gebruiken met de meegeleverde batterijen.

**Gratis
thuis-
bezorgd!**

De draadloze verbinding tussen de deurbel en ontvanger is 50 meter en met het 3,5 inch (9 centimeter) kleurenscherm op de ontvanger ziet u heel duidelijk wie er aanbelt. De ingebouwde speaker en microfoon maken het mogelijk dat u kunt communiceren met degene die voor de deur staat. De camera maakt automatisch een foto met daarbij de datum en het tijdstip, elke keer dat iemand aanbelt.

Bent u op zolder of in de tuin? Dan kunt u de ontvanger meenemen, zodat u de bel goed kunt horen. Dankzij de nachtmodus op de deurbel kunt u ook als het donker is duidelijk zien wie er aanbelt.

Leden van KBO-Brabant betalen **€ 159,95**.

Met
€ 10,-
bel- en
datategoed

AVIUM EPIC SENIOR

Waterproof GPS-horloge met SOS en valalarm

Met het Epic Senior GPS-horloge van Avium kunt u zelf hulp inschakelen wanneer u die nodig hebt, of u nu thuis bent of onderweg. Dat geeft u en uw naasten een veilig gevoel. Het horloge is voorzien van een SOS-knop waarin u twee telefoonnummers kunt programmeren. In het telefoonboek van het horloge kunt u vijftien telefoonnummers programmeren die u kunt bellen en waar u gesproken berichtjes naar kunt sturen. Alleen vanuit die nummers kan ook naar uw horloge worden gebeld. Dit is mogelijk dankzij de meegeleverde simkaart. Via de GPS-tracker weet men meteen waar u zich bevindt.

Vanwege het zachte siliconen materiaal zit het horloge comfortabel, kan het tegen een stootje en is het waterproof (IP 67). De Epic Senior is spatwaterdicht in het dagelijkse gebruik en u kunt er daarom ook mee douchen. Let op: het horloge is niet geschikt om mee in bad te gaan of te zwemmen.

De Epic Senior wordt gratis thuisbezorgd en voorgeprogrammeerd met de twee SOS-nummers van uw keuze. Bovendien ontvangt u gratis 10 euro bel- en datategoed. Het horloge is verkrijgbaar in drie kleuren: donkergrijs, zilvergrijs en goudkleurig.

Leden van KBO-Brabant betalen **€ 149,95**.

Schrijf u nu in voor de nieuwsbrief van Ons Ledenvoordeel via www.onsledenvoordeel.nl/nieuwsbrief en win één van de drie Fysic smartphones t.w.v. **€ 239,-**.

WIN!

**MEER INFORMATIE &
BESTELLEN?**
www.onsledenvoordeel.nl
of telefonisch via
(085) 486 33 63

In de webshop van
Ons ledenvoordeel vindt u
nog veel meer aantrekkelijke
ledenvoordelen van
KBO-Brabant. Bezoek onze
shop en profiteer van uw
voordeel!

B F T R A T S O O R K U
 O L B A B J E C T E E I
 E I K O T N O C R N I T
 G N I T T A V S I M L V
 E T F K C S E G N B K A
 S E T H P N E W D R R L
 T R E X T R A N E O O S
 I D N U L S O C X O T W
 C U I E H E H M F D O E
 H N I O L T N B O O M G
 T A K U D E O W N V I U
 R M N O B O R P D E R B
 A A O F M N L R S N A T
 A R R E U A E C A D K S
 V D P I A S A G E W E I
 T O R T T P I N E R L C
 S L S E A M L E O R T S
 U E N D S M E D O G F A
 K M E N I N G I T I S F

In elke editie van **Ons** maakt u kans op een leuke prijs. Los de woordzoeker op, stuur uw oplossing naar de redactie en win een **Neuschwanstein-puzzel**.

De woorden zitten horizontaal, verticaal en diagonaal in alle richtingen in de puzzel verstopt. Ze kunnen elkaar ook overlappen. Zoek ze op en streep ze af. De overblijvende letters vormen achter elkaar gelezen de oplossing.

ABJECT	FUSIE	MISVATTING
ADRES	GESTICHT	MOTOR
AFGOD	GEWEI	PROMO
BADEN	INDEXFONDS	PRONK
BOTSEN	KERSENTUIN	RECHTDOOR
BROODOVEN	KIFTEN	REGENBUI
COACH	KLIEK	RESTEN
CONTO	KOMAAN	RITME
ENIGERLEI	KROOST	START
ESCAPADE	KUSTVAART	TROEL
EXTRA	LOOFBOOM	UITVALSWEG
FASCIST	MELODRAMA	WARRELEN
FEITE	MENINGITIS	WASHOK
FLINTERDUN	MIRAKEL	WOONPLAATS

Stuur de oplossing van de puzzel, uw naam, adres en telefoonnummer vóór 28 februari 2020 naar: Redactie *Ons*, Postbus 3240, 5203 DE 's-Hertogenbosch. Of mail naar: **puzzelpagina@kbo-brabant.nl** en vermeld als onderwerp 'puzzel *Ons* 2'.

Winnaars van de puzzel *Ons* 12

Hartelijk gefeliciteerd! De oplossing van de puzzel was: **kerstversiering**.

De winnaars van het boek

Durf te Schrijven! van Carrie Slee zijn:

J. van Dijk,
M. Hofkens-de Bruijn,
E. Lamslots-Wijnhof,
W. Lunenburg en
A. Struijk

Puzzel mee en win! Een van de vijf Neuschwanstein-puzzels met XL-puzzelstukjes

Ontsnap uit de realiteit en stap in de wereld van Ravensburger puzzels. Puzzelen is voor jong en oud een goede hersentraining. Deze puzzel heeft vijfhonderd stukjes van een iets groter formaat dan normaal, waardoor hij makkelijker te leggen is. Het resultaat is een kunstwerk van groot formaat!